

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၤတၢ် ကိၣ်မိၢ်ပၢ်အတၢ်ဟ်ယုၣ်ဟ်ဂီၢ် သနူတၢ်သိၣ်တၢ်သီ မဲးဒူးစၢၣ် ၂တီၤ-၃တီၤ ကိၣ်

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၤ (Title 1) တၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘျုး လိာ်ဘၣ်ဒဲးဒၣ်လၢ ကိၣ်တဖျၢၣ်ဂ့ၢ်တဖျၢၣ်ဂ့ၢ် လၢအဘၣ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤအီၤလၢ တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၤန့ၣ်, လၢတၢ်သးတဖျၢၣ်ပီၤ ကြၢးမၤလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ် ဒီး နီၤလီၤန့ၣ် မိၢ်ပၢ်လၢအဖိၣ်ဟ်ဖိၣ်မၤသကိး တၢ်တဖၣ်လၢ မိၢ်ပၢ် တၢ်ဟ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ် သနူအလံာ် လၢအဘၣ်တၢ်အၢၣ်လီၤဆိၣ်ထွဲအီၤလၢမိၢ်ပၢ် လၢအတဲဖျၢၣ်ထီၣ်တဲ တၢ်လိာ်ဘၣ်တဖၣ် လၢအဘၣ်တၢ်ဟ်ဖျၢၣ်ထီၣ်ထီၣ်အီၤလၢ ကိၣ်မိၢ်ပၢ် ဒီး ဟံၣ်ဖိၣ်ပီၤ တၢ်သးလီၤပလိာ် သနူတၢ်တီၢ်ကျဲၤ 116(b)-(School Parent and Family Engagement Policy/Plan 116(b))ကိၣ်ဖိၣ်ကိးဂၤဒဲး မၤနၢၤတၢ် တၢ်မၤ အပူၤအသိး န့ၣ်လီၤ.

A. တၢ်သိၣ်တၢ်သီသနူ တၢ်ဟ်ယုၣ်ဟ်ဂီၢ်

၁. တၢ်ကိးတၢ်အိၣ်ဖိၣ် တနံၣ်တဘျီ, ဖဲတၢ်ဆၢကတီၢ်လၢအဂ့ၢ်, လၢမိၢ်ပၢ်လၢအဖိၣ်ဟ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ်ကိးဂၤအဂီၢ် ကြၢးဘၣ် တၢ်ကွဲမုၢ်အီၤ ဒီး ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘၢအီၤလၢ အကဟဲထီၣ်, လၢတၢ်ကဒူးသ့ၣ်ညါမိၢ်ပၢ် လၢအကိၣ်အတၢ် ဟ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ် ဒ်အဖျၢၣ်လၢ အကူၣ်ဝဲအံၤအပူၤ ဒီး ဒူးနၢ်ပၢ်အီၤ အကူၣ်ဝဲအံၤ အတၢ်လိာ်ဘၣ်တဖၣ်, ဒီး မိၢ်ပၢ်အတၢ်ခွဲး တၢ်ယၢ်လၢ အကဟ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ် တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

- * တနံၣ်တဘျီတၢ်အိၣ်ဖိၣ် ကဘၣ်တၢ်မၤအီၤဖဲ ကိၣ်ထီၣ်အခိၣ်ထံးကတၢ်တနံၣ် မ့တမ့ၢ် ဖဲသ့ၣ်လၢလီၤ ကိၣ်အိး ထီၣ်အမူး မဲးဒူးစၢၣ် ၂တီၤ-၃တီၤကိၣ် န့ၣ်လီၤ.
- * တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၤ အလံာ်ဖိ လၢအဟ်ယုၣ်ဒီး တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ ကဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤ အီၤဆူ မိၢ်ပၢ်ကိးဂၤဒဲး န့ၣ်လီၤ.
- * ပုၤမၤတၢ်ဖိ ကအိၣ်ဝဲဒၣ်လၢ အကတဲဖျၢၣ်ဒူးနၢ်ပၢ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအဝဲအံၤ န့ၣ်လီၤ.

၂. တၢ်အိၣ်ဖိၣ်တဖၣ် ကဘၣ်တၢ်သူးကျဲၤမၤအီၤ ဒ်အကြၢးဝဲဘၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်သး, ဒ်အမ့ၢ် ထံၣ်လိာ်အိၣ်ဖိၣ် လၢဂီၤခီ မ့တမ့ၢ် ဟါခီ, ဒီး ကကတဲၣ်ကတီၢ်န့ၣ်, တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤလၢ အကူၣ်ဝဲအံၤဝဲအံၤမၤစၢၤဝဲ, သိလုၣ်တၢ်လဲၤတၢ် က့ၤ, တၢ်ကွၢ်ထွဲဖိသ့ၣ်, မ့တမ့ၢ် တၢ်လဲၤဟးဆူဟံၣ် လၢတၢ်ဖဲးတၢ်မၤလၢအဘၣ်ထွဲဒီး မိၢ်ပၢ် တၢ်ဟ်ယုၣ်ဟ်ဂီၢ် အဂ့ၢ်အကျိၤတဖၣ် န့ၣ်လီၤ.

- * မိၢ်ပၢ်တၢ်အိၣ်ဖိၣ်တဖၣ် ဘၣ်တၢ်မၤအီၤလၢ ဟါခီ မ့တမ့ၢ် ဖဲမုၢ်ထုၣ်ခါအဆၢကတီၢ်, လၢအအိၣ်ယုၣ် မ့တမ့ၢ် တအိၣ်ယုၣ်ဒီး တၢ်အိၣ်, လၢမိၢ်ပၢ်တလိာ်ဟ့ၣ်အပူၤ ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. စဲးနံး ဒီး ကညီပုၤတဲကျိၣ်ထံတၢ် ကအိၣ်ဝဲ န့ၣ်လီၤ.
- * မိၢ်ပၢ် ကဒီးန့ၣ်လံာ်ကွဲမုၢ် လၢအလဲၤဟးလၢကိၣ် ဖဲအဖိၣ်မၤလိတၢ်အဆၢကတီၢ် ဖဲဂီၤခီ မ့တမ့ၢ် ဟါလီၤခီ ဖဲကိၣ် ထီၣ်အဆၢကတီၢ် န့ၣ်လီၤ.
- * တၢ်ဂီၢ်ထီၣ်သိ ဒီး တၢ်ကိၣ်ထီၣ်သိ တၢ်အိၣ်ဖိၣ်တဖၣ် ကဘၣ်တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤမၤအီၤလၢ အကြၢးလိာ်အသးဒီး မိၢ်ပၢ်အတၢ်အိၣ်သး န့ၣ်လီၤ. စဲးနံး ဒီး ကညီပုၤတဲကျိၣ်ထံတၢ် ကအိၣ်ဝဲ လၢကမၤစၢၤတၢ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.

၃. ထိဘိ ငှားပတ်ယုတ်ဟ်ဂီၢ် မိၢ်ပၢ်တဖၣ်လၢ တၢ်သုးတၢ်ကျဲၤအပူၤ ဇီး ကျဲၤလၢ တၢ်တိၢ်ကျဲၤမၤတၢ်လၢအဆၢကတီၢ်အပူၤ , တၢ်ကွၢ်ကဒါက့ၤတၢ်အပူၤ, ဇီး တၢ်မၤလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ် ကွီၤအမိၢ်ပၢ် တၢ်ပၢ်ယုတ်ဟ်ဂီၢ် သနူအပူၤ န့ၣ်လီၤ.

- * မိၢ်ပၢ်ကွီၤသရၣ်တၢ်ကရၢကရိ တၢ်အိၣ်ဖျိၣ် ဘၣ်တၢ်မၤအိၤ တလၢတဘျီ န့ၣ်လီၤ. မိၢ်ပၢ်တဖၣ် တၢ်ကွဲၣ်မုၢ်အိၤလၢ အကလဲၤထီၣ်ဝဲ ဇီး တၢ်ပိၢ်တဲသကိးတၢ် ဘၣ်ထွဲးဇီး ကွီၤအမိၢ်ပၢ် တၢ်ပၢ်ယုတ်ဟ်ဂီၢ် သနူ န့ၣ်လီၤ.
- * ဖံၣ်ထံၣ်အိၣ် အခိၣ်န့ၣ် မ့ၢ်ဝဲ တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီတၢ် ပှၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ် အကမံးတံၢ် အခၢၣ်စး ဇီး ဘၣ်တၢ်ကွဲၣ်မုၢ်အိၤဆူ တနံၣ်တဘျီ ကီၢ်ရၣ်လီၢ်ကဝီၤ တၢ်အိၣ်ဖျိၣ် န့ၣ်လီၤ.

၄. ကတဲၢ်ကတီၤန့ၣ် မိၢ်ပၢ်လၢ အဖိၣ်ဖျိၣ်မၤသကိးတၢ်တဖၣ်လၢ..

- a. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ အဘၣ်ထွဲးဇီး တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအဝဲအံၤ ဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ် ...တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီတၢ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ, လၢအကလံာ်ကျိၢ် ဇီး စဝဲနံးကျိၢ် ဇီး ကညီကျိၢ် ကဘၣ်တၢ်ဆုၤလီၤအိၤဆူဟံၣ် လၢပှၤကွီၤဖိအစုပူၤ ဝဲ ကွီၤထီၣ်အခိၣ်ထံးကတၢ် တနံၣ် န့ၣ်လီၤ.
- b. တၢ်တဲဖျါထီၣ် လံာ်ညိၣ်သိၣ်ဒိၣ်အခိၣ်ပညီ လၢအဘၣ်တၢ်သူအိၤလၢကွီၤ, တၢ်ဖံးလိမၤဒီး အတၢ်သမံသမိး အလံာ် လၢအဘၣ်တၢ်သူအိၤလၢ တၢ်ကထီၣ်ဒူးကွၢ် ပှၤကွီၤဖိအတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်, ဇီး တၢ်အပတီၢ်လၢ တၢ်ဆၢမ့ၢ်လၢလၢပှၤကွီၤဖိကတုၤထီၣ်ဝဲ ... ကလံာ်ထံးဒဲၣ်ခိထံၣ် အပတီၢ်တဖၣ် ဘၣ်တၢ်လူၤပိၢ်မၤထွဲးအိၤ လၢတၢ်ဟံးစုန့ၣ်ကျဲ တၢ်သိၣ်လိမၤဒီး လၢပှၤကွီၤဖိ အတၢ်မၤန့ၣ်မၤန့ၣ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်အံၤ နထံၣ်န့ၣ်အိၤသ့လၢ ဟူရိၣ်ကီၢ်ရၣ်လီၢ်ကဝီၤကွီၤ အပှၢ်ယဲၤသနူအပူၤ, ဇီးလၢ တီၤပူၤစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.
- c. တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အဂီၢ် လၢတၢ်ကတဲၢ်ပိၢ်တဲသကိး တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ လၢအဖိအဂီၢ်.. တလၢတဘျီ ဖံၣ်ထံၣ်အိၣ် တၢ်ရဲၣ်လီၤ ကတဲၢ်ကတီၤန့ၣ် တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် လၢတၢ်ကတဲၢ်ပိၢ်တဲသကိးတၢ်အဂီၢ် ဘၣ်ထွဲးဇီး ကွီၤအတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ် ဇီး တၢ်မၤသိထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ် န့ၣ်လီၤ.

B. တၢ်နီၤဟ့ၣ်လီၤသကိး တၢ်ဟံးန့ၣ်မူဒါ လၢပှၤကွီၤဖိ တၢ်ဖံးလိမၤဒီး တၢ်တုၤထီၣ်ထီၣ်ဘး အဂီၢ်.

ကွီၤ-မိၢ်ပၢ် တၢ်အၢၣ်လီၤ လၢအတဲဖျါထီၣ်ဝဲ မိၢ်ပၢ်, ကွီၤအပှၤမၤတၢ်ဖိခဲလၢာ်, ဇီး ပှၤကွီၤဖိတဖၣ် ကနီၤလီၤသကိး တၢ်ဟံးန့ၣ်မူဒါ လၢတၢ်မၤလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ် ပှၤကွီၤဖိ အတၢ်ဖံးလိမၤဒီး တၢ်တုၤထီၣ်ထီၣ်ဘး ဇ်လဲၣ် န့ၣ်လီၤ.

- * ကွီၤ-မိၢ်ပၢ် တၢ်အၢၣ်လီၤ ဘၣ်တၢ်ပၢ်အိၤဝဲ မဲးဒူးစၢၣ် ၂တီၤ-၃တီၤ ကွီၤန့ၣ်လီၤ.
- * လံာ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ အိၣ်ဝဲလၢ အဲးကလံးကျိၢ်,စဝဲနံးကျိၢ် ဇီး ကညီကျိၢ် န့ၣ်လီၤ.
- * ပှၤကွီၤဖိလၢ အဟဲန့ၣ်လီၤဆူ မဲးဒူးစၢၣ် ၂တီၤ-၃တီၤကွီၤတဖၣ်, တၢ်တၢ်ပိၢ်တဲသကိး တၢ်အၢၣ်လီၤအိၤလီၤအဂ့ၢ်အကျိၤဒီးအဝဲသ့ၣ် ဇီး လံာ်အဝဲန့ၣ် ဘၣ်တၢ်ဆုၤလီၤအိၤဆူဟံၣ် လၢမိၢ်ပၢ် ကကွၢ်ဖးသကိးဝဲဒီး အဖိ န့ၣ်လီၤ.

C. ကွီၤတၢ်သူၣ်ထီၣ် တြီၤပှၤကညီ လၢ တၢ်ပၢ်ယုတ်မၤသကိးတၢ်အဂီၢ်

လၢတၢ်ကမၤလီၤတံၢ် မိၢ်ပၢ်အတၢ်ပၢ်ယုတ်ဟ်ဂီၢ် ကအိၣ်ဒီး တၢ်မံၤသူၣ်ကျဲၤသးအဂီၢ် ဇီး လၢတၢ်ကဆိၣ်ထွဲးမၤစၢၤ တၢ်မၤသကိးတၢ်လၢကွီၤ, မိၢ်ပၢ်တဖၣ်, ဇီး ပှၤတဝါ လၢတၢ်ကမၤဂ့ၢ်ထီၣ် ပှၤကွီၤဖိ အတၢ်ဖံးလိမၤဒီး တၢ်တုၤထီၣ်ထီၣ်ဘး အဂီၢ်...

- a. ကြားကတ်ကတီးနှင့် တာ်တိစာမစာမစာ လာမိ်ပာ်လာအဖိမာ်လိတာ်လာကို မှတမာ် လာလိ်ကဝီ တာ်ကူဉ်ဘဉ် ကူဉ်သ့တာ်ကရကရိအအိဉ် တဖဉ်အဂီ်, န်အကြားဝဲဘဉ်ဝဲအသိး, လာအကနာ်ပာ် တာ်ဂုာ်သ့ဉ်တဖဉ်အံၤ န်အမာ် ကီာ်စဉ် အတာ်ဖဲးလိမာ်ဒီး တာ်သ့ဉ်မံသးမုာ်အပတီာ် ဒီး ကီာ်စဉ် ပုၤကွီဖိ တာ်ဖဲးလိမာ်ဒီး တာ်မာ်န့ၢ်မာ်န့ၢ် အတပ တီာ်, ကီာ်စဉ် ဒီး လိာ်ကဝီ တာ်ဖဲးလိမာ်ဒီး တာ်သမံသမိး, ဒီးလၢ ကဘဉ်ကွာ်ထွဲ ဖိသဉ်အတာ်လဲၤထီဉ်လဲၤထီဉ် လဲဉ် ဒီး မၤသကိးတာ်ဒီး ကွီသရဉ်တဖဉ်လဲဉ် လၢတာ်ကမၤလဲၤထီဉ်လဲၤထီ ပုၤကွီဖိ အတာ်တုၤထီဉ်ထီဘး အဂီ် န့ဉ်လီၤ.
- * ဖဲတာ်ဂီာ်ထီဉ်သိ ဒီး တာ်ကီာ်ထီဉ်သိ တာ်အိဉ်ဖိဉ်အဆၢကတီာ်, မိာ်ပာ်တဖဉ် တာ်ဒုးသ့ဉ်ညါအီၤဘဉ်ထွဲဒီး ကလံၤထံး န့ဉ်ခိထဉ် တာ်ဖဲးလိမာ်ဒီး တာ်သ့ဉ်မံသးမုာ် အပတီာ်တဖဉ်, တာ်ဒီးစးတဖဉ်လၢ တာ်ကသ့ဉ်ညါ ပုၤကွီဖိ အတာ်လဲၤ ထီဉ်လဲၤထီ, ဒီး ကျိၤကျဲၤလၢ တာ်သ့ဉ်အီၤလၢ တာ်ကမၤလဲၤထီဉ်လဲၤထီ ပုၤကွီဖိအတာ်တုၤထီဉ်ထီဘးအဂီ် သ့ဉ် တဖဉ်န့ဉ်လီၤ.
- b. ကြားကတ်ကတီးနှင့် တာ်ပိးတာ်လိ ဒီး တာ်သိဉ်လိတဖဉ် လၢကမၤစာမိာ်ပာ် န်သိးအကသ့မၤသကိးတာ်ဒီးအဖိ လၢအကမၤလဲၤထီဉ်လဲၤထီအဖိ အတာ်တုၤထီဉ်ထီဘးတဖဉ်အဂီ် န့ဉ်လီၤ.
- * လံာ်စးကျဲတဖဉ် အိဉ်ဝဲလၢ မိာ်ပာ်ကိးဂၤဒဲးအဂီ် ဖဲကွီအိးထီဉ်အမူးအဆၢကတီာ်, မိာ်ပာ် တာ်ပာ်ယုာ်ပာ်ဂီာ်အနၤ, ဒီး တာ်အိဉ်ဖိဉ်အဆၢကတီာ် န့ဉ်လီၤ.
- * ဟံဉ်ဒီးကွီ တာ်ဆဲးကျိးလိာ်သး, တလၢတဘျီ လံာ်တာ်ကစီဉ် လၢအဟ့ဉ် မိာ်ပာ် တာ်ဆိကမိဉ် ဒီး တာ်ဟ့ဉ်ကူဉ်တ ဖဉ် လၢအကမၤစာမိာ်ပာ် လၢ တာ်ဖးလံာ် ဒီး တာ်ဒုး အတာ်သ့တာ်ဘဉ်တဖဉ်, ဘဉ်တာ်ပာ်လီၤအီၤလၢ ကီာ်ရဉ်လီာ် ကဝီအပုာ်ယဲၤသန့အပူၤ န့ဉ်လီၤ.
- c. ကြားသိဉ်လိနဲဉ်လိ ကွီသရဉ်တဖဉ်, ပုၤမၤစာပုၤကွီဖိတဖဉ်, ကွီခိဉ်တဖဉ်, ဒီး ပုၤမၤတာ်ဖိအဂုာ်အဂၤတဖဉ်လၢ မိာ်ပာ်အတာ်တိစာမစာမစာ, မိာ်ပာ်အတာ်ဟ့ဉ်ခိဟ့ဉ်နီၤလီၤ အတာ်ကဲဘျးကဲဖိဉ် ဒီး အလုာ်အပူၤတဖဉ်, ဒီး တာ်ကြား မၤသကိးတာ်ပူၤမိာ်ဒီးမိာ်ပာ် န်ပုၤမၤသကိးတာ်လၢ အအိဉ်ဒီး တာ်ခွဲးတာ်ယာ်ဒ်သိးသိး, ဒီးလၢ တာ်ကမၤဖျါထီဉ် ဒီး မၤဘဉ်လိာ်ဖိးဒု မိာ်ပာ် တာ်ရဲဉ်တာ်ကျဲၤတဖဉ်, ဒီး သ့ဉ်ထီဉ် တာ်စာယဉ် လၢမိာ်ပာ် ဒီး ကွီအဘာဉ်စာ န်လဲဉ်အ ဂီာ် န့ဉ်လီၤ.
- * တာ်သိဉ်လိအဆၢကတီာ်တဖဉ် အိဉ်ဝဲလၢမိာ်ပာ်အဂီ်, ဒီးလၢကွီသရဉ်တဖဉ်အဂီ် လၢပကွီန့ဉ်လီၤ.
- d. ကြားမၤလီၤတာ်ဒ်သိး တာ်ဂုာ်တာ်ကျဲၤလၢ အဘဉ်ထွဲဒီး ကွီ ဒီး မိာ်ပာ် တာ်ရဲဉ်တာ်ကျဲၤတဖဉ်, တာ်အိဉ်ဖိဉ်တဖဉ်, ဒီး တာ်ဟူးတာ်ဂဲၤအဂုာ်အဂၤတဖဉ် ကဘဉ်တာ်ဆုာ်လီၤအီၤဆူ မိာ်ပာ်လာအဖိမၤသကိးတာ်တဖဉ် လၢကျိာ်လၢမိာ်ပာ်နာ် ပာ်ဝဲသ့ တခါ န့ဉ်လီၤ.
- * တာ်ဂုာ်တာ်ကျဲၤလဲၤလၢ ဘဉ်တာ်ဆုာ်လီၤအီၤဆူဟံဉ်န့ဉ် ကဘဉ်မုာ်လံာ် ဒီး ကျိာ်လၢ မိာ်ပာ်နာ်ပာ်ဝဲ လၢအမုာ် အဲး ကလံးကျိာ် မှတမာ် စပနဲးကျိာ် ဒီး ကညီကျိာ် န့ဉ်လီၤ. လံာ်လၢတာ်ကွဲးအီၤတဖဉ်, လၢအပာ်ယုာ်ဒီး တလၢတဘျီ လံာ်တာ်ကစီဉ် ဒီး တာ်ကွဲးဒုးသ့ဉ်ညါမိာ်ပာ်တဖဉ် အိဉ်ဝဲလၢ အဲကလံးအကျိာ်,စပနဲးအကျိာ် ဒီး ကညီကျိာ် န့ဉ် လီၤ.
- e. ကြား မၤကွီတာ်အိဉ်ဖိဉ် တဘျးဘျီ, မှတမာ် မၤတာ်အိဉ်ဖိဉ်လၢဟံဉ် လၢကွီသရဉ် မှတမာ် တာ်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့အ ပုၤမၤတာ်ဖိ အဘာဉ်စာ, လၢအမၤသကိးတာ်လီၤလီၤဒီး ဖိသဉ်, ယုာ်ဒီး မိာ်ပာ်လၢ အလဲၤထီဉ်တာ်အိဉ်ဖိဉ် လၢကွီ တဘျးတသ့တဖဉ်အဂီ်, လၢတာ်မၤအါထီဉ် မိာ်ပာ် တာ်ပာ်ယုာ်ပာ်ဂီာ် ဒီး တာ်ပာ်ဖိဉ်မၤသကိးတာ်အဂီ် န့ဉ်လီၤ.
- * တာ်အိဉ်ဖိဉ်တဖဉ် ဘဉ်တာ်ရဲဉ်ကျဲၤလီၤအီၤ လၢတာ်ဆၢကတီာ်တဘျးခါ န်သိးအကဘဉ်လိာ်ဒီး မိာ်ပာ်အတာ်အိဉ် သးအဂီ် န့ဉ်လီၤ. လီတဲစိတာ်အိဉ်ဖိဉ် ကဘဉ်တာ်မၤအီၤ ဖဲအလီၤမုာ်အိဉ်အခါ န့ဉ်လီၤ. ဘဉ်သ့ဉ်သ့ဉ် တာ်အိဉ်ဖိဉ် လၢဟံဉ်ပူၤ လၢကွီသရဉ်ဒီးမိာ်ပာ်အဘာဉ်စာ ကဘဉ်တာ်မၤအီၤ ဖဲအလီၤမုာ်အိဉ်အခါ န့ဉ်လီၤ.

- * မိတ်ဖွဲ့ထိပ်ဝဲလၢ အကထံင်လိင်ဒီး ကိုသရၢင် လၢတၢ်ဆၢကတီၢ်အဂၤ လၢဒီတနံင်ညါအတီၢ်ပူၤ သ့ဝဲ န့ၣ်လီၤ.
- f. ကြၢး ငှးအိၣ်ထီၣ် ကီၢ်ရၢၣ်လီၤကဝီၤ မိတ်ဖွဲ့တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖး ကီၣ်ကးကရၤ လၢအကကတံၢ်ကတီၢ်န့ၣ် တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ် လၢတၢ်ဂ့ၢ်ခဲလၢၢ်အဂီၢ် လၢအဘၣ်ထွဲဒီး မိတ်ဖွဲ့တၢ်ဟ့ၣ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ် လၢတၢ်ကရၤကရိအပူၤ လၢအဘၣ်တၢ်စီၤမၤမၤစၤအီၤလၢ အကူၣ်ဝဲအံၤ အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- * ကီၢ်ရၢၣ်လီၤကဝီၤ တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီတၢ် မိတ်ဖွဲ့ တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးကမံးတံၢ်ကရၤတဖၣ် တနံင်တဘျီ ထံင်လိၣ်အသးဒီး ကိုတဖျါၣ်ဒီးတဖျါၣ်အခါၣ်စး န့ၣ်လီၤ.
- * မိတ်ဖွဲ့ကိုသရၢင်တၢ်ကရၤကရိ(ဖံင်ထံၣ်အိၣ်)အပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ် မ့ၢ်ဝဲ ကီၢ်ရၢၣ်လီၤကဝီၤ တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီတၢ် တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးကမံးတံၢ် အကရၤဖိန့ၣ်လီၤ.

D. ကျဲပၢၢ်ညီ

လၢတၢ်ကလူၤပိၣ်မၤထွဲ မိတ်ဖွဲ့တၢ်ဟ့ၣ်ဟ့ၣ်ဂီၢ် နီအကူၣ်ဝဲအံၤလီၢ်ဘၣ်ဝဲအသိး ဒီး လၢတၢ်ကကီၢ်လိမၤထွဲသးအဂီၢ်, ကီၢ်ရၢၣ်ဒီးကိုတဖၣ် ကြၢးကတံၢ်ကတီၢ်န့ၣ် တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢလၢပဲၤပဲၤ လၢမိတ်ဖွဲ့လၢအဖိကတီၢ်အဲးကလံးကျိၣ် တဘၣ်အါအါသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်, မိတ်ဖွဲ့လၢ အဖိကဲက့ကွဲၣ်တဖၣ်အဂီၢ်, မိတ်ဖွဲ့လၢ အဖိသး လီၢ်သးကျဲတဖၣ်အဂီၢ် လၢအကဟံၣ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ်အဂီၢ်, လၢအဟံၣ်ယုၣ်ဒီး တၢ်ကတံၢ်ကတီၢ်န့ၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ် ဒီး ကိုအလံၣ်ဘိးဘၣ်ဟံၣ်ဖျါ လၢကျိၣ်လၢ မိတ်ဖွဲ့ပၢၢ်ဝဲ တခါ နီသိးအဝဲကီၢ်လိမၤဒီးအသး ကသ့အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.

- * လံာ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါတဖၣ်, လံာ်မဲၤကစံဖိတဖၣ်, လံာ်ဖိလံာ်ဆၣ်တဖၣ်, လံာ်တၢ်ကစီၣ်တဖၣ်, လံာ်တၢ်အါၣ်လီၤတဖၣ်, ဒီးလံာ်ပရၤတဖၣ် အိၣ်ဝဲလၢ အဲးကလံး ဒီး စပဲနံးအကျိၣ် န့ၣ်လီၤ.
- * ပှၤတဲကျိၣ်ထံတၢ် အိၣ်ဝဲဝဲ တၢ်အိၣ်ဖိၣ်ဖးဒိၣ်အဆၢကတီၢ်, တၢ်လဲၤဟးဆူဟံၣ်အဆၢကတီၢ်, ဒီး တၢ်အိၣ်ဖိၣ်အဆၢကတီၢ် န့ၣ်လီၤ.